

Hallinnon opiskelijaedustajana toimiminen

II Järjestöfoorumi

20.2.2020

Päivän tavoitteet

- Kertoa miksi tätä hommaa ylipäänsä tehdään
- Antaa kuva yliopiston sisäisestä hallinnosta ja opiskelijoiden roolista siinä
- Vastata kysymykseen hallinnon syvimmästä merkityksestä!
- Jakaa vinkkejä ja hyviä käytäntöjä

Miksi yliopistoissa on edustajia?

Edustuksellisuus

- Taustalla kaksi tekijää: autonomia ja demokratia
- **Autonomia** (= itsehallinto) on aina ollut osa yliopistojen luonnetta ja kiistelyn kohde.
 - Itsehallinto ei itsessään tarkoita vielä hyvää hallintoa, avointa hallintoa tai osallistavaa hallintoa.
 - Vuoden 2009 Yliopistolain nähtiin nimenomaan lisäävän autonomiaa (näkyä ehkä parhaiten itsenäisenä työnantajapolitiikkana)
- **Edustuksellinen demokratia** (=kansanvalta) on yhteiskuntamme järjestäytymisen muoto.
 - Nähty, että yliopiston sisäinen organisoituminen voi heijastaa yhteiskuntaa. Tätä korostaa myös yliopistojen julkinen tehtävä.
 - Lähtökohtana: valta kuuluu yliopiston yhteisölle
- Eivät itsestäänselvyyksiä, vaikka edustuksellisen itsehallinnon lähtökohdat tulevat Yliopistolaista.

Mitä edustuksellisuus on käytännössä

- **Kolmikantaperiaate**

- Edustettuina seuraavat yliopistoyhteisön ryhmät: 1) yliopiston professorit; 2) muu opetus- ja tutkimushenkilöstö sekä muu henkilöstö; 3) opiskelijat.
- Taustalla ajatus ryhmistä, joiden tulisi olla osallisia päätöksenteossa (vrt. ääni/henkilö, jossa lähdetään yksilöiden edustuksesta)
- Huom! Kuitenkin ryhmillä omat sisäiset toimintamallinsa, esimerkiksi ylioppilaskunnalla hyvin vahva sisäinen demokratia

- Kustakin ryhmästä tulee olla jäseniä vähemmän kuin puolet hallintoelimen koko jäsenmäärästä.

- **Huom!** Turun yliopistossa käytössä niin sanottu tasakolmikanta, eli sisäiset ryhmät ovat samankokoisia.

- Tämäkään ei itsestään selvää: turkulaisten yliopistojen lisäksi ainoastaan Lapin yliopistossa yhtä kattava tasakolmikanta.

Miksi opiskelijat mukana?

- Muutamia vastauksia:
 - Jokaisen halu tehdä omasta arjestaan parempaa
 - Opiskelun ammattilaiset
 - Määrällisesti suurin osa yhteisöä
 - Läheisyysperiaate (=subsidiariteettiperiaate): päätösvalta viedään lähelle niitä, joita päätökset koskevat
 - Yliopiston ja ylioppilaskunnan kasvatustehtävä
 - "...kasvattaa opiskelijoita palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa." (2 §, Yliopistolaki)
 - "Ylioppilaskunnan tehtävänä on osallistua 2 §:ssä säädetyn yliopiston kasvatustehtävän hoitamiseen valmistamalla opiskelijoita aktiiviseen, valveutuneeseen ja kriittiseen kansalaisuuteen." (46 §, Yliopistolaki)

Edustuksellisen itsehallinnon tila

- Yhteisöä kuunteleva sisäiseen demokratiaan perustuva päätöksenteko ei ole vakaa tila
 - Sen eteen on tehtävä töitä: teoilla on uudestaan ja uudestaan todistettava sen toimivuus
 - Sitä on kehitettävä jatkuvasti
- Tässä korostuu jokaisen edustajan rooli ja vastuu osana tuota itsehallintoa.

Mikä on hallinnon tavoite ja tarkoitus?

Mihin yliopiston hallinto perustuu

- **Lakiin:** hallinnon järjestämisen kannalta keskeisiä [Yliopistolaki \(558/2009\)](#) ja [Hallintolaki \(434/2003\)](#).
 - Tietovinkki: laajemmin korkeakouluja koskevasta lainsäädännöstä: <https://minedu.fi/korkeakoulut-ja-tiede-lainsaadanto>
- **Laki antaa yliopistoille vallan säädellä omaa toimintaansa!**
 - "Yliopiston toiminnan ja hallinnon järjestämisestä määrätään yliopiston johtosäännössä ja muissa vastaavissa yliopiston sisäisissä määräyksissä." (28 §, Yliopistolaki)
 - Johtosäännöt ovatkin velvoittavia ja osa yliopiston normivaltaa
- **Turun yliopiston johtosääntö** määrittelee yliopiston hallinnon toiminnan
 - Opiskelijoille toinen keskeinen johtosääntö on opintojohtosääntö, joka tarkoittaa mm. opiskelijan oikeuksia.
 - Täältä löydät yliopiston kaikki johtosäännöt: <https://intranet.utu.fi/index/johtosaannot/Sivut/default.aspx>

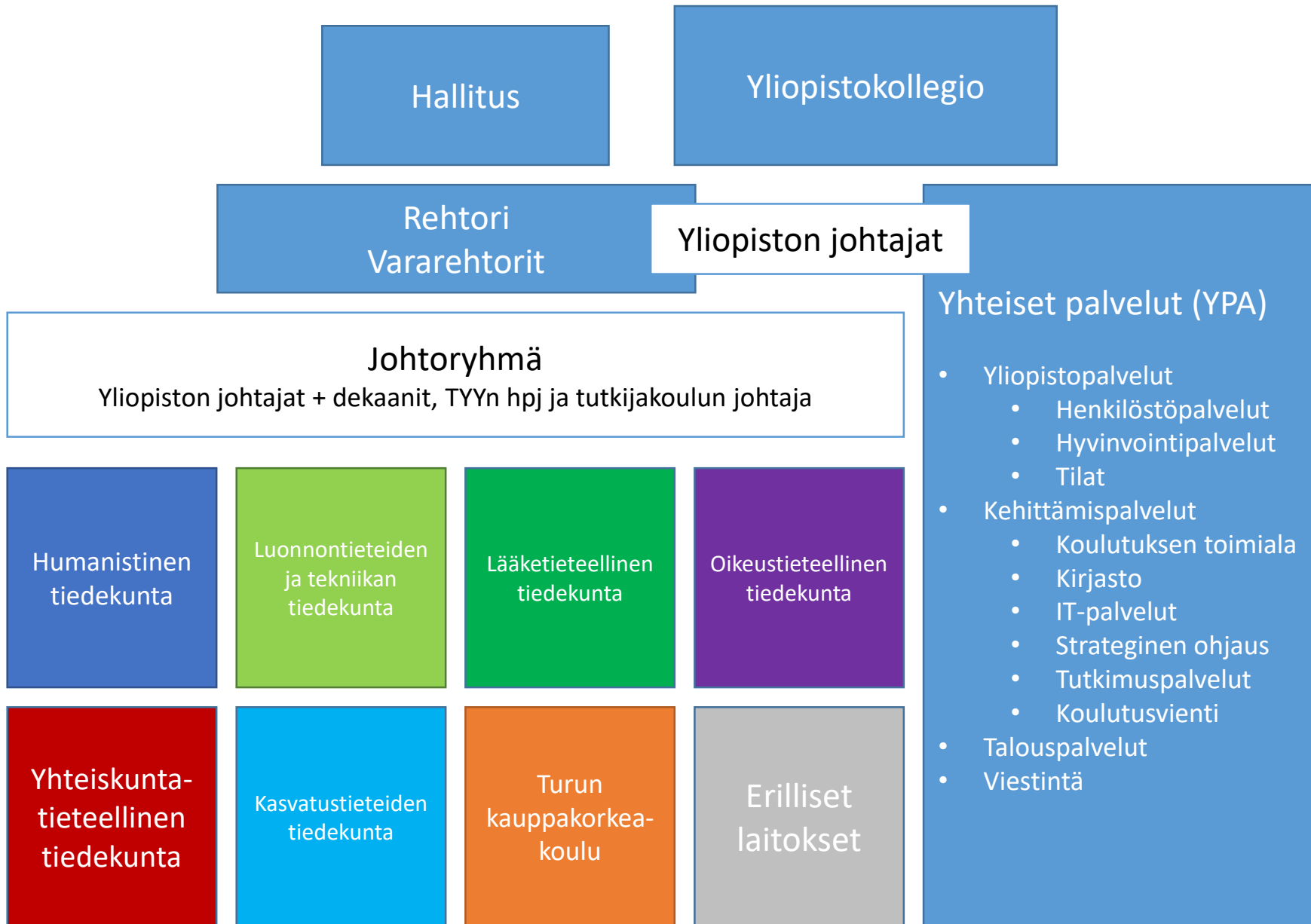

Hallintoa toteuttavat hallintoelimet

- "Julkisoikeudellisen yliopiston toimielimiä ovat hallitus, rehtori ja yliopistokollegio." (Yliopistolaki 13 §)
- Lisäksi "tiedekunnassa tai siihen rinnastettavassa yksikössä on monijäseninen hallintoelin, jonka puheenjohtajana toimii yksikön johtaja. Hallintoelimessä tulee olla edustettuina [...] yliopistoyhteisön ryhmät" (eli kolmikanta).
 - Turun yliopistossa johtokunta on tällainen hallintoelin
- Turun yliopistossa kolmiportainen hallintorakenne
 - Yliopiston hallitus & yliopistokollegio
 - Rehtori & vararehtorit
 - Tiedekuntien ja kauppakorkeakoulun johtokunnat ja dekaanit

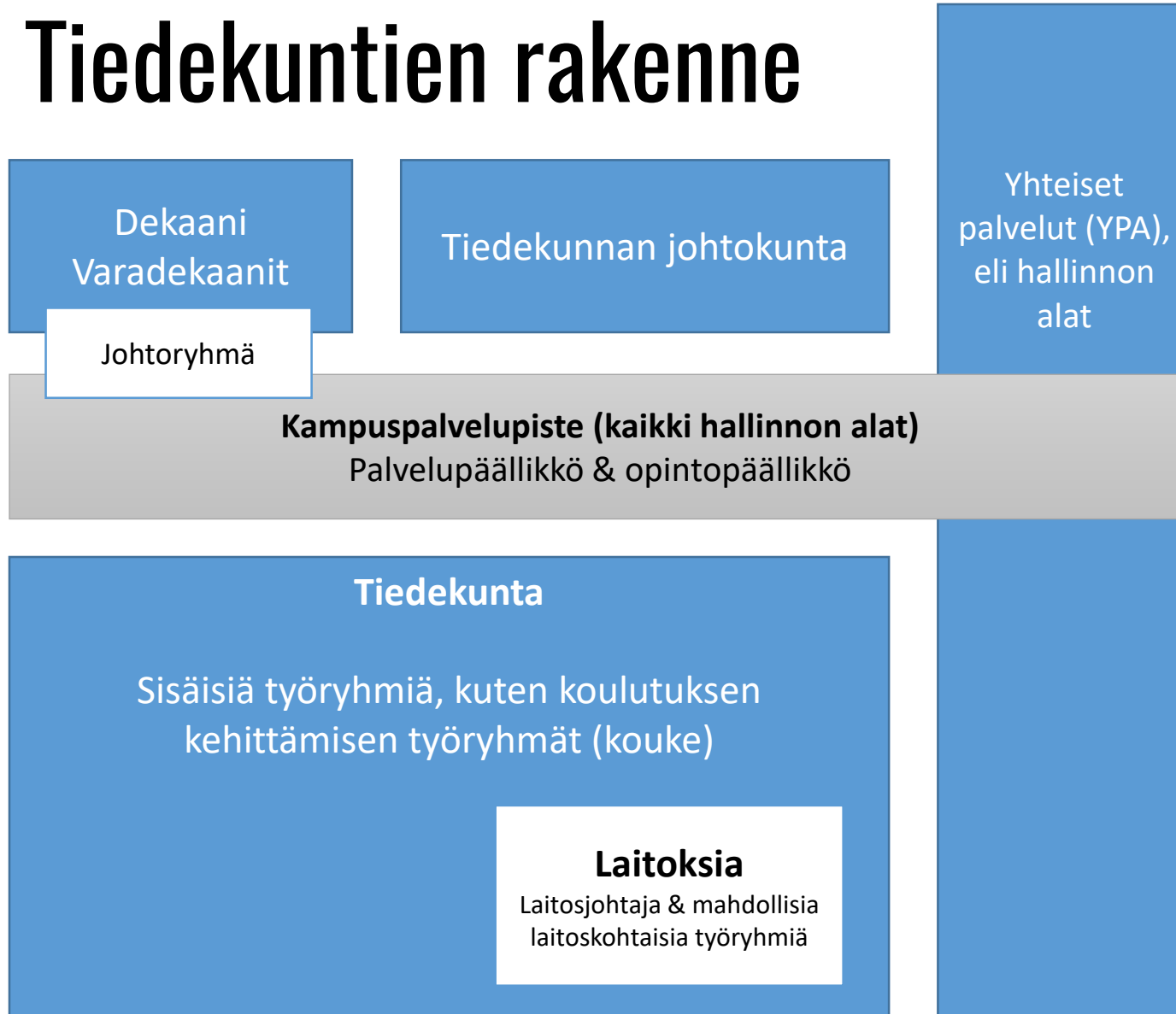
Yliopiston rakenne

- Rehtori Jukka Kola
- Vararehtorit Piia Björn, Kalle-Antti Suominen ja Mika Hannula

Tiedekuntien rakenne

- Dekaanit:

- Hum: Jaakko Suominen
- Kasv: Jukka Husu
- LuTe: Tapio Salakoski
- Lääk: Pekka Hänninen
- Oik: Anne Kumpulainen
- TuKKK: Markus Granlund
- Yht: Louis Clerc

- Opintopäälliköt:

- Hum: Sanna Mäkilä
- Kasv: Mari Broberg
- LuTe: Annina Laakso
- Lääk: Henriikka Salminen
- Oik: Katja Arola
- TuKKK: Kirsi Tammi
- Yht: Hanna Erola

Mitä hallinnolla sitten haetaan?

- Että yliopisto toimii...
 - Tämä hyvä pitää mielessä, tarkoitus on huolehtia yliopiston toimintakyvystä
- ...ja kehittyy
 - Käytännön kehittäminen monesti suunnitellaan ja toteutetaan toisaalla, mutta ei voi edetä ilman päätöksentekoa
- Vastuunkantoa
 - Päätöksistä ja toiminnasta, mutta myös ihmisistä

Vinkkejä käytännön työskentelyyn

Yliopiston Intra:

- Yliopisto toimii hallintoasioissa hallintolain (434/2003) säännösten ja hyvän hallinnon periaatteen mukaisesti.
- Päätöksenteko yliopistolla tapahtuu huolellisen valmistelun perusteella. Asian valmistelija vastaa siitä, että päätös on huolellisesti valmisteltu.
- Hallintopäätökset vrt. muut päätökset

Kokouksista

- Kokouskäytännöt pätevät yliopistollakin
 - Kokoustilanne voi olla haastava -> nopea reagointi
 - Parempi kysyä asioista ennen kokousta etukäteen
 - Kokousedustajien yhdenvertainen kohtelu
 - Ei periaatteessa sallittu etäyhteydellä osallistumista, jos kyse julkisen vallan käyttämisestä
- Työkalupakissa kuitenkin:
 - Eriävä mielipide
 - Työjärjestyspuheenvuoro

Mitä kannattaa seurata?

- Puheenjohtajan käytös
- Kokousmateriaalien saapuminen ajallaan
- Kokousmateriaalien laatu
- Käsittelyn aikataulu (huom! Kunnioita myös itse sovittuja aikatauluja)

Huonoa hallintoa?

- Joustamattomuus
- Epäasiallinen kielenkäyttö ja käytös
- Asianosaisten esittämien näkökohtien perusteeton sivuuttaminen
- Päätösten ylimalkainen perusteleminen
- Huono tiedottaminen tai salailu
- Epätasapuolinen tai kaavamainen menettely
- Tehoton toteuttaminen
- Kiire (osittain tilannesidonnaista)

